

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПЛЬСЬКОЇ ОДА
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ШКОЛА ВИЩА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА (СТАЛЬОВА ВОЛЯ, ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

III Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2020

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 09-10 квітня 2020 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, В. С. Мисик, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, А.В. Вихрущ, О.Я. Жизномірська, С.Б. Гах, Г.І. Герасимчук, М.П. Мамус – Тернопіль: СМП “Тайп”, 2020. 450 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 09-10 квітня 2020 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №2 від 30.04.2020 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2020

ЗМІСТ

Петровський О.М.

Актуальні питання підвищення кваліфікації педагогів у контексті сучасних змін у світі та в Україні.....12

Бабовал Н.Р.

Використання дистанційної форми навчання в освітньому процесі.
Актуальні проблеми сьогодення.....14

Özer Z.B.

Metin incelemelerinde değişken değerler.....17

Банасюкевич Т.М.

Методичні основи формування професійної мобільності майстра
виробничого навчання.....23

Бартенєва І.О.

Атестація педагогічних кадрів як складова їх професійного розвитку.....25

Bauer T.

AT Higher education institutions and the role of Erasmus+ in
teacher education.....28

Бачинська Н.Я.

Розвиток підприємливості та соціальної активності у дітей дошкільного
віку: короткий огляд програм.....32

Бескоровайна Н.О., Мельник Г.М.

Особливості організації навчальної діяльності в полікультурних класах..34

Боднар Д.М.

Особистісно орієнтований підхід у професійній підготовці
управлінських кадрів для системи освіти.....37

Боднар С.О.

Особливості вивчення життєпису письменника на уроках
української літератури.....39

Борисьонок М.О.

Шляхи використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання
в початковій школі в умовах НУШ.....42

Боруцька Л.С.

Формування професійних компетентностей учителя-словесника у
світлі Концепції «Нової української школи».....44

Брик Р.С.

Професійна компетентність учителя як складова внутрішньої
системи забезпечення якості освіти.....47

Брик Ю.Р.

Інноваційні методи і прийоми формування ключових та
предметних компетентностей учнів при викладанні біології.....51

Булда А.А., Саюк В.І.

Консультування як фахова діяльність освітян.....55

Буняк Н.А.

Взаємини викладача і студента: теоретичні підходи.....57

Варецька О.В., Аксьонова О.П.	
Нова фізкультура в Новій українській школі.....	59
Вихрущ А.В.	
Інновації в педагогіці	62
Вихрущ В.О., Пехота О.М.	
Комунікативний підхід у системі загальнопедагогічної підготовки андрагога.....	64
Вихрущ В.О., Романишина Л.М.	
Історико-педагогічна підготовка учителя початкової школи у контексті едіфікації освіти.....	68
Вітенко І.М.	
Дослідно-експериментальна діяльність у навчальних закладах Тернопільської області: досвід роботи, проблеми та перспективи.....	71
Власюк І.В.	
Особливості розвитку навичок читання у молодших школярів за допомогою техніки “кольорового читання”	75
Вовна А.М.	
Місце психології у всеукраїнському громадянському суспільстві.....	79
Вороненко Т.І.	
Самостійна групова робота учнів на уроках хімії.....	82
Гаджула О.І.	
Роль майстра виробничого навчання в організації навчально-виробничого процесу.....	84
Гайда В.Я., Боднарчук О.В., Муляр Б.І.	
Формування дослідницької компетентності учнів на уроках фізики з використанням сучасних цифрових лабораторій.....	86
Гантімурова Н.І.	
Професійні якості викладача в умовах полікультурного середовища.....	88
Главацька О.Л.	
Самоменеджмент як складова професійного розвитку керівника закладу загальної середньої освіти.....	90
Глушко О.З.	
Педагогічна освіта в республіці Польща: інновації для розвитку.....	95
Горішна Н.М.	
Організація інклюзивного навчання дітей з розладами аутичного спектру.....	97
Городецька О.В.	
Інформаційний детокс як засіб психологічного захисту особистості.....	100
Городецька О.А.	
Використання комп’ютерних технологій у професійній сфері майбутнього майстра-перукаря.....	102
Гороть Є.В., Синовець М.С.	
Дистанційна освіта - сучасність освітнього процесу.....	104
Beck G.	
Herausforderung berufssprachkurs: überlegungen zur qualifikation von	

daf-/daz-lehrkräften am beispiel der spezialkurse „Deutsch für nichtakademische gesundheitsberufe“	106
Дєдова О.О.	
Застосування ігрових технологій леґо на заняттях з дошкільнятами...	110
Джурило А.П.	
Проґрама Sinus як модель професійного розвитку вчителів у ФРН....	113
Довґань О.З.	
Технологія формування художньо-епістемологічного досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва в контексті сучасних пост культурних тенденцій.....	115
Доманюк О.М.	
Добротливість як базова якість зростаючої особистості.....	118
Дранічнікова В.А.	
Формування громадянської компетентності здобувачів освіти в системі професійної (професійно-технічної) освіти шляхом впровадження інноваційних педагогічних технологій.....	120
Drexler E., Winkelmaier H.	
Home learning – entwicklung und derzeitige umsetzung an der pädagogischen hochschule Wien	123
Drexler E., Drexler C., Winkelmaier H.	
Home learning – derzeitige praktische umsetzung an der PH Wien in der lehrveranstaltung inklusion und diversität.....	126
Дроздовська Л.М.	
Формування професійної компетентності учнів шляхом застосування інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі.....	128
Дудченко В.С.	
Профільне навчання як пріоритет модернізації й удосконалення освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу.....	133
Дурдас А.П.	
Університетська освіта Франції: етапи історичного розвитку.....	136
Duisebayeva D.	
İnsan bir ağaç olsa ağaç da bir insan.....	139
Özer Y.	
G. N. Potanin'in doğu arařtırmalarına katkisi.....	146
Erdogan H.	
Yabancı dil öğretiminde postmodern dönem.....	150
Жизномірська О.Я., Гайда В.Я.	
Формування самоосвітньої компетентності особистості педагога: психологічний вектор становлення.....	152
Жмурко О.Г.	
Формування уявлення про цілісність живої природи в курсі «Природничі науки».....	154
Зевако В.І.	
Засоби формування професійної компетентності на заняттях української	

мови як іноземної.....	158
Іванюк І.В.	
Методичні компетенції як запорука успіху професійної діяльності педагога.....	159
Іванюк Т.Г.	
Уміння системно мислити – вимога та ціль навчання математики.....	163
Кавецький В.Є., Кавецька Р.Є.	
Особливості самосприйняття професіоналізації педагогами ЗЗСО.....	168
Kądziołka W.	
Dialog edukacyjny w trosce o przyszłość młodych pokoleń.....	171
Кікінежді О.М., Шульга І.М.	
Психолого-педагогічний супровід егалітарної особистості майбутнього педагога в контексті реалізації концепції Нової української школи	175
Кірман В.К., Харлаш Л.М.	
Стереометричні задачі на доведення в системі розвитку професійної компетентності вчителів.....	178
Кляпетура М.В.	
Сучасний урок - вимога часу.....	181
Ковальчук Т.М.	
Шляхи удосконалення професійної компетентності майстра виробничого навчання.....	184
Ковтюх Г.А.	
Особливості розвитку звукової культури мовлення старших дошкільників засобами фольклору.....	187
Когут О.І.	
Новітні підходи у професійному розвитку педагогічних працівників..	191
Колодійчук Л.С.	
Проектування результативної складової освітнього процесу в агротехнічному ЗВО.....	193
Колодійчук О.Я.	
Проблеми трудової діяльності та підвищення фахового рівня учителів «трудового навчання» і «технологій» в умовах реформування української освіти.....	195
Коненко Л.Б., Іваночко О.В.	
Використання інтерактивних методів навчання в процесі підвищення кваліфікації вчителів початкових класів.....	199
Коротюк З.М.	
Педагогічна технологія «ситуація успіху».....	201
Коча І.А.	
Професійне вигорання педагога як проблема сучасності.....	204
Кравець Р.А.	
Доцільність упровадження предметно-мовного інтегрованого навчання майбутніх фахівців аграрної галузі на заняттях з іноземної мови.....	207

Кравченко С.М.	
Забезпечення якості освіти як ключова тенденція розвитку освітньої системи США.....	210
Криховець-Хом'як Л.Я.	
Трансформація екологічної свідомості в контексті формування особистості.....	213
Куцин Е.К.	
Онтологія голосового звучання.....	216
Локшина О.І.	
Професійний розвиток педагогів: позиція міжнародних організацій.....	217
Лопатка Г.Ф.	
Інноваційні технології в освітньому процесі закладів освіти.....	220
Маканик А.В.	
Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках виробничого навчання з професії «кухар».....	222
Маман Н.Д.	
Педагог в інклюзивному освітньому просторі.....	225
Мартинів М.А., Магера Т.В.	
Інформаційно-цифрова компетентність педагога в умовах становлення та розвитку Нової української школи.....	227
Мединська О.Я.	
Медіакомпетентність як складова фахової підготовки майбутніх журналістів.....	231
Мельник Т.П.	
Особистісно орієнтований підхід у мовній підготовці іноземних громадян.....	235
Мисик В.С., Мисик О.А.	
Імплементация виховної роботи та громадянської освіти в Нову українську школу.....	236
Митулинська О.Є.	
Професійне зростання вчителя – головна умова формування успішної особистості в НУШ.....	240
Молчанова О.М.	
Готовність педагога до роботи з дітьми з особливими потребами як проблема інклюзивного навчання.....	243
Моначин І.Л.	
Вироблення тактик управлінських рішень в період системних трансформацій.....	247
Мочук О.Б.	
Інформаційно-комунікаційні технології як засіб візуалізації текстової інформації на уроках словесності.....	250
Нечипорук О.В.	
Комунікативний етикет сучасного педагога як передумова формування культури мовного середовища.....	254
Нікольська Н.В.	

Підготовка вчителів як тенденція розвитку освіти у штаті Техас США..	256
Новіцька О.І.	
Актуальність інтерактивних технологій навчання в процесі реалізації особистісного потенціалу майбутніх лікарів.....	258
Ноздрова О.П.	
Літня виховна практика майбутніх вчителів ЗВО в дитячих літніх оздоровчих таборах: підготовчий етап.....	260
Олексюк О.Р.	
Деякі аспекти синергетичних ефектів у впровадженні STEM-освіти.....	263
Оленич Д.Л.	
Застосування експериментальних задач у фізиці для підвищення пізнавальної активності учнів на уроці.....	265
Олійник Г.М.	
Соціальна реабілітація молоді з особливими потребами.....	268
Онищук І.А.	
Форми, методи та прийоми розвитку культури самовираження майбутніх вихователів ЗДО у художній діяльності.....	271
Онищук Л.З.	
Використання нормо-орієнтованих та критеріально-орієнтованих тестів в освітніх вимірюваннях.....	274
Періг І.М.	
Інтерактивні можливості дистанційного навчання: досвід викладання у вищій школі.....	277
Пермякова О.Г.	
Нові підходи до навчання у сучасній французькій школі.....	279
Пилипенко К.В.	
Емоційна стійкість освітянина у контексті його професійної діяльності..	282
Пилипишин С.І.	
Професійна етика керівника закладу освіти як елемент його управлінської діяльності.....	283
Поліщук С.В.	
Управління якістю діяльності ВНЗ.....	286
Процик Г.М.	
Проблемне навчання як інноваційна педагогічна технологія.....	289
Пуйо О.І.	
Специфіка роботи з вихователями щодо формування ціннісних орієнтацій старших дошкільників засобами рухливих ігор.....	292
Рик С.М., Василькевич Я.З.	
Формування фундаментальних цінностей академічної доброчесності педагога.....	294
Рокіцька Н.В.	
Fremdsprachenlehrausbildung in Deutschland.....	297
Руденко М.І.	
Зміст виховної роботи у закладі вищої медичної освіти.....	299
Rudloff C., Rudloff E.	

Flipped classroom in higher education.....	302
Rudloff C., Fahrecker D.	
Digital technologies in physical education.....	304
Рушак О.Д.	
Використання методів ейдетики при вивченні художніх творів.....	307
Ряба І.Є.	
Вдосконалення педагогічної та психологічної майстерності викладача.....	310
Сампара О.В., Кікінежді О.М.	
Відкриті родинні студії як інноваційна педагогічна модель освіти дорослих.....	312
Семенча Л.Г.	
Особливості використання інтерактивних технологій при вирішенні завдань пізнавального розвитку дітей старшого дошкільного віку.....	315
Сергуніна Т.О., Мамус М.П.	
Історія та сучасний розвиток медіаграмотності.....	318
Сесик О.О.	
Педагогічна технологія як системний метод у професійній діяльності класного керівника	320
Сидоренко Г.Г., Турицька Т.Г.	
Необхідність опанування стратегії розвитку критичного мислення педагогічними працівниками як невід’ємна складова підвищення якості освіти.....	323
Сиротюк О.С.	
Методика підготовки та проведення уроку виробничого навчання.....	325
Сівак Ж.І.	
Підготовка компетентного учня на уроках виробничого навчання шляхом застосування інноваційних технологій.....	328
Сіткар В.І., Сіткар Н.С.	
Особливості навчання в сучасних школах Естонії: реалії та поради українським освітянам.....	332
Сіткар С.В.	
Освітній технолог як медіатор підвищення професіоналізму вчителів: досвід Естонії.....	334
Склярова І.В.	
Завдання в тестовій формі як інструмент роботи вчителя в умовах дистанційного навчання.....	336
Сокол М.О., Зенчак А.Е., Царик О.М., Сокол З.С.	
Інноваційні технології як результативний інструмент засвоєння знань.....	340
Сопільник М.П.	
Впровадження інноваційних педагогічних технологій на уроках професійно-теоретичної підготовки.....	342
Сорока О.В.	
Тайм-менеджмент у самоосвіті менеджерів соціокультурної діяльності...	344
Sonnur A.	
Topology and its relationship with other sciences.....	346

Сотніченко І.І. Випереджальний професійний розвиток педагога Нової української школи.....	355
Сохацькі П. Соціальна реабілітація дітей трудових мігрантів.....	357
Стандрет Г.Н. Професійна компетентність педагога в умовах впровадження Концепції «Нової української школи».....	361
Старик Ю.І. Організаційно-педагогічні умови створення і функціонування центру професійної кар'єри в ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти».....	364
Степанець Н.М. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів як об'єкт самоосвітньої діяльності вчителя початкових класів.....	366
Стефанишин К. Л. Використання методу навчальної гри на заняттях з української мови як іноземної у медичному ЗВО.....	368
Sunar M. Boduen de kurtene: global experience as a factor of personal academic growth.....	370
Тернова І.В., Михайлишин М.С. Сучасні підходи при використанні інтерактивних методів навчання.....	375
Тименко М.М. Використання сучасних технологій в освітньому середовищі школи...	377
Тимчук С.М. Формування пізнавальних умінь під впливом міжпредметних зв'язків..	379
Тишковець М.П. Вивчення синонімів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у медичному ЗВО.....	382
Турчик І.В. Економічна компетентність керівника закладу загальної середньої освіти як необхідна вимога часу.....	384
Fahrecker D., Rudloff C. Online videos for teacher training.....	387
Федчишин Н.О., Єлагіна Н.І. Дистанційне навчання: нові виклики вимагають нових відповідей.....	389
Фурман А.В., Чорний М.М. Психологічна готовність до професійної діяльності.....	392
Хвалибога Т.І. Особливості підвищення кваліфікації викладачів у медичних університетах США (історико-педагогічний аспект).....	394
Царик О.М., Сокол М.О., Рибіна Н.В. Teaching Ukrainian as a foreign language: challenges and opportunities....	397

Cwer A.	
Stanisław August Poniatowski school of chivalry in Warsaw the first military academy in the Polish republic (1765 – 1794).....	399
Чекригіна Г.Б.	
Сучасні освітні інформаційні ресурси як запорука якісної діяльності методичної служби ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти».....	403
Чобіт Д.Д.	
Особливості формування здоров'язбережувальних компетентностей у дітей дошкільного віку.....	406
Чорна І.М.	
Вплив 12-ти бальної системи оцінювання на психоемоційний стан школяра.....	410
Чорна І.М., Смик Н.Р.	
Психолого-педагогічні заходи психокорекції особистісної тривожності у молодших підлітків.....	413
Чорненька О.М.	
Життєва і професійна компетентність випускника ЗП(ПТ)О – вимога часу.....	416
Шеремета Л.П.	
Компетентнісний підхід у професійній підготовці педагога.....	418
Шпарик О.М.	
Педагогічна освіта та професійний розвиток вчителя: досвід КНР.....	419
Штогрин С.С., Вавк Г.С.	
Можливості курсів мережевої академії CISCO для успішної підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей в рамках запровадження програми «Держава в смартфоні».....	422
Щербяк Ю.А.	
Концептуальні засади вальдорфської педагогіки у сучасному освітньому просторі.....	426
Wieser S., Winkelmaier H.	
Home learning – derzeitige praktische umsetzung an der PH WIEN in der lehrveranstaltung bewegung und sport: motorische grundlagen.....	430
Würzer-Beck, A.	
Inklusion in Bayern: voraussetzungen, möglichkeiten, erfahrungen.....	432
Яковишин Р.Я.	
Педагогічні погляди Сократа.....	440
Ярмолицька С.О.	
Педагогічний діалог як основа контактної взаємодії педагога з батьками й дітьми в освітньому процесі.....	444
Яценко Д.С.	
Авторська школа як один із напрямів інноваційної освітньої діяльності у реалізації компетентнісного навчання через дослідно-експериментальну роботу школярів.....	447

IV рівень – системно-моделюючий (високий) полягає в умінні володіти стратегіями формування шуканої системи знань, навичок, умінь студентів із предмета загалом;

V рівень – системно-моделюючий (високий) полягає в умінні володіти стратегіями перетворення свого предмета на засіб формування особистості студента, його потреб у самовихованні, самоосвіті, саморозвитку [1, с.137–150].

Підсумовуючи вищесказане, потрібно зазначити, що для підготовки спеціалістів, які будуть конкурентоздатними на світовому ринку праці, сучасний викладач повинен:

– забезпечувати високу якість освітнього процесу відповідно до стандартів вищої освіти;

– удосконалювати зміст навчання із врахуванням сучасних досягнень науки та техніки;

– удосконалювати методи оцінювання якості освітнього процесу;

– впроваджувати прогресивні методи викладання та використовувати сучасні інформаційні технології навчання.

Література

1. Кузьмина Н. В. Профессионализм педагогической деятельности / Н. В. Кузьмина, А. А. Реан. СПб., 1993. 453 с

2. Семененко І. Є. Особливості фахової підготовки іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів / І. Є. Семененко. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. Вип. 2. С. 33–36.

3. Христенко І. О. Історико-педагогічний аспект підготовки іноземних громадян у вищих навчальних закладах України / І. О. Христенко. *Вісник Черкаського університету. Сер. Педагогічні науки*. 2010. Вип. 189, Ч. 2. С. 53–58.

4. Цюра С. Історичний досвід і перспективи підготовки в Україні іноземних студентів (на прикладі медичної освіти) / Світлана Цюра, Василь Гуменюк. *Товариство «Рідна школа»: історія і сучасність: наук. альманах / упоряд. і наук. ред. Д. Герцюк, П. Сікорський*. Львів: вид-во Львівського крайового товариства «Рідна школа», 2011. Ч. 6. С. 275–282.

УДК 373.091.113:005.3](477)

Главацька О. Л.

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
olga.raduk@gmail.com

САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тенденції змін, що відбуваються в сучасному цивілізованому світі, пов'язані з прискореним розвитком технологій передачі та обробки інформації,

потребують від сучасного керівника таких знань, умінь і навичок, які давали б йому можливість миттєво реагувати на зміни середовища, витримати морально-психологічний та соціально-культурний натиск соціуму. Нинішній управлінець повинен володіти новітніми методиками та технологіями своєчасного прогнозування напрямів розвитку соціально-економічних і культурно-цивілізаційних процесів, уміти визначати стратегічні цілі, приймати оптимальні рішення. Він постійно має розвивати власний інтелектуальний потенціал для підвищення конкурентоспроможності завдяки генеруванню нових ідей та швидкого їх упровадження в практичну діяльність як реакцію на суспільні виклики. У зв'язку з цим особливої значущості набуває проблема самоменеджменту сучасного керівника закладу загальної середньої освіти, володіння навичками якого сприяє ефективному управлінню особистісним професійним розвитком. Здатність керівника до самоменеджменту є найважливішим елементом його професійної компетентності й умовою професійного зростання.

Аналіз наукових джерел свідчить про наявність значної кількості праць із проблеми професійного розвитку керівників. Найважливіші питання, пов'язані з особистісними, діловими та професійними якостями управлінців, розглядають у своїх працях такі зарубіжні та вітчизняні науковці як Ф. Тейлор, А. Файоль, В. Бондар, Р. Вдовиченко, Л. Даниленко, Л. Пашко, І. Резакович, Л. Туріщева, В. Шатун, С. Фролов та ін. Проблему професійного розвитку фахівців активно досліджують А. Деркач, Е. Зеєр, Є. Климов, Т. Кудрявцев, Н. Кузьміна, А. Маркова та ін.

Окремі аспекти проблеми самоменеджменту вивчали вчені М. Вудкок, С. Єлканов, Л. Зайверт, Н. Лукашевич, Ю. Орлова, В. Колпаков, Г. Щокін та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні сутності поняття «самоменеджмент» та його значення у професійному розвитку керівника закладу загальної середньої освіти.

Концепція самоменеджменту заснована на розумінні поведінкового ресурсу підвищення ефективності керування. Він проявляється одночасно у вигляді особистої технології (саморозвитку працівника як індивіда й професіонала) і роботи працівника у специфічних умовах переваги самоорганізації. Самоменеджмент – це спосіб вирішення таких завдань:

- вміння здійснювати аналіз стану якості праці,
- наявність потреби безперервної самоосвіти і саморозвитку,
- уміння керувати собою,
- прогнозування перспектив професійного й особистісного розвитку, переоцінки свого власного потенціалу з метою його зростання [1].

Найважливішим завданням самоосвіти керівників закладів освіти є засвоєння фахових знань, поглиблення професійної компетентності, постійний професійний розвиток.

Професійний розвиток сьогодні не є масовим явищем тому, що не всі керівники володіють якостями, необхідними для цілеспрямованої роботи над собою. Він характерний тільки для тих, хто має внутрішню мотивацію на виконання професійних завдань та досягнення високих результатів в

управлінні закладом освіти; здатність до саморозвитку; розуміння його змісту та методичних основ [4]. Треба зазначити, що не може бути професійного розвитку без прагнення виконувати свої посадові обов'язки ефективно і якісно.

Варто також зауважити, що формування мотивів і зміна структури мотивації професійної діяльності – процес складний і тривалий. Тому неможливо швидко сформувати у керівника закладу середньої освіти вмотивованість на професійний розвиток, якщо її немає в структурі мотивів керівника. Саме мотивація активізує діяльність керівника, змушує його мобілізувати власні внутрішні ресурси та швидко знаходити й ефективно використовувати зовнішні. Наявність даної мотивації є однією з головних професійних якостей керівника, здатного досягти успіху в управлінні закладом загальної середньої освіти [2].

Нині у керівників закладів загальної середньої освіти розширюються функції їхньої професійної діяльності. Від них очікується не лише виконання ролі адміністратора, а й виконання інших ролей: підприємця, навчального лідера, інспектора тощо. Керівник школи працює над взаємозв'язком наступних аспектів:

- зовнішній розвиток і внутрішні можливості, які ведуть до реалізації концепції школи;
- цілі та конкретні види діяльності;
- види діяльності в одній сфері (наприклад, освітнє лідерство) і види діяльності в інших сферах (наприклад, супервізія і підтримка команди) [7].

Саме розуміння змісту складових самоменеджменту дозволяє сформулювати перелік критеріїв, згідно з якими можна оцінити ефективність управлінської діяльності керівника закладу загальної середньої освіти та його здатності до професійного розвитку (табл. 1) [3; 5; 6].

Таблиця 1

Критерії визначення ефективності самоменеджменту в управлінській діяльності керівника закладу загальної середньої освіти та його здатності до професійного розвитку

<i>№ з/п</i>	<i>Критерії</i>	<i>Характеристики</i>
1.	Уміння керувати собою	Підтримує своє здоров'я. Регулює робочий час. Підтримує баланс ділового та особистого. Планує перерви для відпочинку. Вільно висловлює свої думки, корегує емоції. Прагне до самопізнання. Гідно сприймає невдачі. Раціонально та ефективно використовує вільний час. Володіє навичками спілкування. Володіє почуттям власної гідності. Уникає стресів. Відчуває себе повним сил. Бере зобов'язання, які здатний виконати.
2.	Наявність чітких	Поведінка відповідає декларованим цінностям. Декларує свої погляди для обговорення.

	особистих цінностей	Прагне зрозуміти чужі погляди. Активний, послідовний, впевнений, відповідальний.
3.	Здатність встановлювати чіткі особисті цілі	Вміло встановлює цілі. Виконує поставлені завдання, зобов'язання. Систематично оцінює свою діяльність. Вивчає можливості своєї кар'єри. Підтримує баланс особистого життя і роботи. Раціонально використовує час. Раціонально використовує сили і ресурси. Ефективно делегує повноваження. Об'єктивно оцінює роботу підлеглих.
4.	Навички вирішувати проблеми	Структуровано розглядає ситуацію. Обирає необхідні методи роботи. Чітко визначає відповідальних за роботу. Демонструє гнучкість мислення. Конкретно і зрозуміло визначає цілі. Уміло аналізує інформацію. Встановлює критерії оцінки успіху. Ефективно планує роботу. Знаходить час для аналізу результатів. Ефективно координує роботу підлеглих.
5.	Творчість та здатність до інновацій	Цінує творчий підхід в інших людях. Приймає рішення в умовах невизначеності. Наполегливий у виконанні завдань. Мобільний до змін, схильний до ризику. Надає перевагу новаторським рішенням. Застосовує методи «розумового штурму». Здатний керувати творчою групою.
6.	Здатність впливати на оточуючих	Користується повагою у колег. Розуміє процес впливу, впливає на інших. Ясно і коротко висловлює свої думки. Демонструє переконливі докази. Поведінка впевнена. Має охайний зовнішній вигляд. Встановлює доброзичливі взаєностосунки із колегами. Винагороджує відповідну роботу. Демонструє реальну адекватну самооцінку. Дає чіткі вказівки. Прислухається до інших. Демонструє наполегливість.
7.	Розуміння особливостей управлінської праці	Обговорює у колективі принципи управління. Добре знає і застосовує різні стилі управління. Аналізує власні недоліки і слабкі місця. Створює позитивну робочу атмосферу. Змінює стиль керівництва відповідно до потреб.

		Добивається від підлеглих максимальної віддачі. Прагне стати дійсним лідером колективу.
8.	Здатність керувати	Дисциплінований і вимагає цього від інших. Пристає до стилю керівництва до змін. Встановлює доброзичливі стосунки з оточенням. Дає чіткі вказівки й аналізує роботу підлеглих. Заохочує і винагороджує працівників. Використовує різні підходи для аналізу. Кваліфіковано делегує повноваження. Уникає різкої негативної критики.
9.	Уміння навчати	Створює у колективі позитивне ставлення до навчання. Допомагає іншим виявляти потребу у навчанні. Надає допомогу при необхідності. Систематично оцінює роботу підлеглих, знає їхні сильні і слабкі сторони. Знаходить можливості для підвищення ефективності роботи. Допомагає підлеглим у плануванні кар'єри. Уміло висловлює власну оцінку праці підлеглих.
10.	Здатність формувати колектив	Правильно підбирає і розвиває співробітників. Створює позитивний клімат у колективі. Зацікавлений у результатах роботи. Послідовний у своїх діях, вимогливий. Мотивує розвиток ідей у колективі. Використовує ефективні методи роботи. Розподіляє повноваження між працівниками. Аналізує результати роботи, не критикуючи людей. Підтримує особистий розвиток членів колективу. Заохочує творчий потенціал кожного працівника. Підтримує доброзичливі стосунки з іншими. Уміло керує конфліктами. Заохочує інновації. Прагне до спілкування з іншими.

Отже, професійний розвиток керівника закладу загальної середньої освіти передбачає володіння ним навичками самоменеджменту, вдосконалення теоретичних знань, підвищення управлінської майстерності, вивчення, узагальнення та впровадження у практику передового досвіду.

Здатність керівника до самоменеджменту є найважливішим елементом його професійної компетентності й умовою професійного зростання. Керівник закладу загальної середньої освіти має бути підготовленим до роботи з людьми, рефлексивним; мати внутрішню активність; володіти здатністю до самоорганізації, самоствердження, самомотивації та самореалізації; вміти управляти собою, чітко планувати свій робочий і вільний час; прагнути до постійного самовдосконалення управлінських знань та практичних умінь.

Подальші дослідження доцільно спрямовувати на розвиток творчого

потенціалу керівника закладу загальної середньої освіти.

Література

1. Антоненко Л. А. Самоменеджмент керівника як сучасний метод поліпшення організації його праці / Л. А. Антоненко. URL: <http://www.rusnauka.com/25_PNR_2013/Economics/5_144072.doc.htm>. Загол. з екрану. Мова укр.
2. Вдовиченко Р. П. Управлінська компетентність керівника школи / Р. П. Вдовиченко. Х.: Основа, 2007. 112 с.
3. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи: теорія та практика: навчально-методичний посібник / О. Л. Главацька. Тернопіль: Вектор, 2015. 616 с.
4. Колпаков В. М. Самоменеджмент як компонент стратегії розвитку освіти / В. М. Колпаков. *Імідж сучасного педагога: науково-практичний освіт.-попул. часоп.* 2010. № 2. С. 37–39.
5. Комарів Е. І. Самоменеджмент керівника / Е. І. Комарів. М.: 2008. 445 с.
6. Лукашевич Н. П. Теория и практика самоменеджмента: учебное пособие / Н. П. Лукашевич, 2-е изд., испр. К.: МАУП, 2012. 360 с.
7. Рубанова Т. Самоменеджмент управлінця / Т. Рубанова. *Школа: інформ.-метод. журн.* 2011. № 3. С. 360.

УДК 37.7458 (438)

Глушко О. З.

молодший науковий співробітник
відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
glushko.oks74@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА: ІННОВАЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ

У Республіці Польща відбуваються широкомасштабні структурні реформи шкільної освіти, в рамках яких реалізуються державні урядові програми, спрямовані на підвищення якості і доступності освіти («Харчування вдома та в школі», «Активна дошка», «Добрий старт» тощо).

Підтримка інновацій та впровадження сучасних технологій у навчальний процес можлива завдяки впровадженню Польської національної освітньої мережі (OSE), що надає всім школам безкоштовний доступ до широкосмугового Інтернету. У 2020 році всі школи в Польщі матимуть вільний, швидкий та безпечний Інтернет, а учні та вчителі отримають можливість повною мірою використовувати нові форми цифрової освіти.

У рамках програми «Активна дошка», яка розрахована на три роки (2017–2019), з державного бюджету було виділено 224 млн злотих, школи мають право придбати мультимедійне обладнання, що дозволить замінити традиційні дошки у класах. Наприклад, у 2018/2019 н. р. 3690 шкіл скористалися цією урядовою програмою [1].

Крім того, виділено цільові кошти на програму переобладнання природничих лабораторій. Це дозволить оснастити школи сучасним